

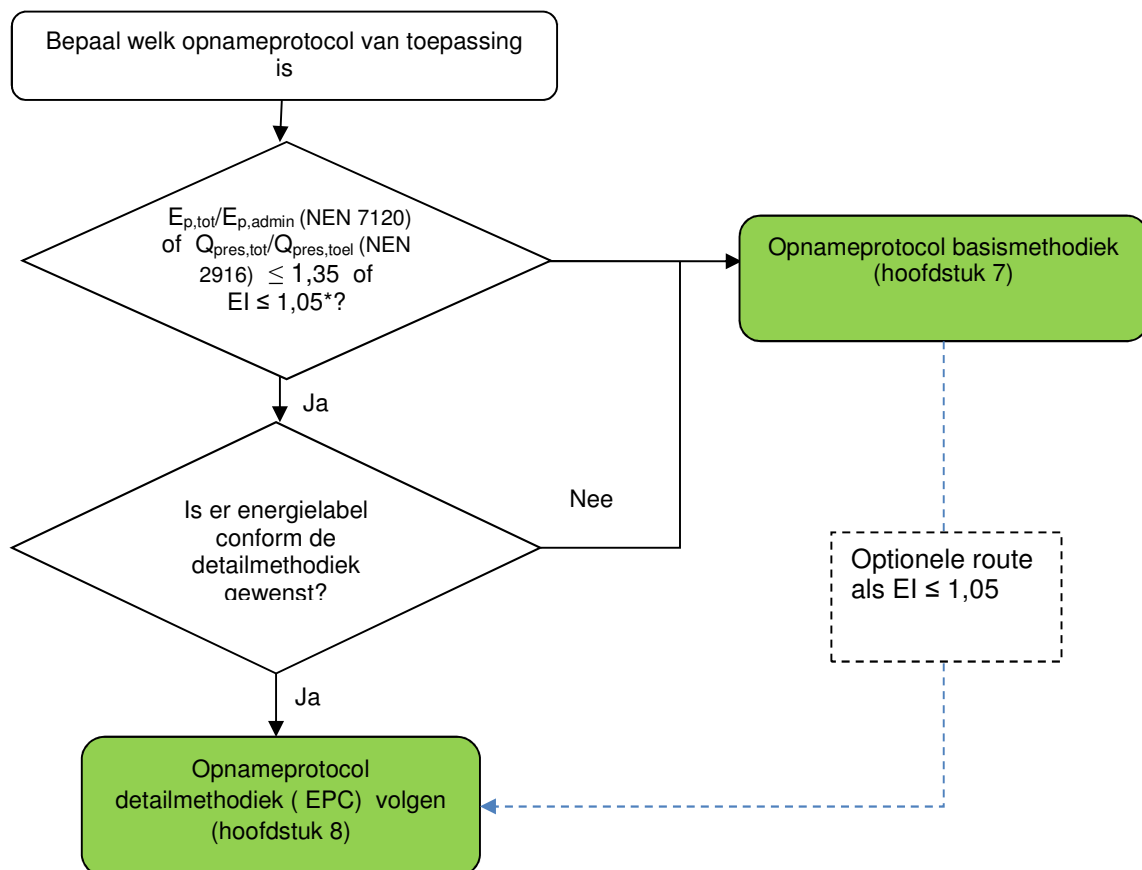
Herziene versie 2013
ISSO-publicatie 75.1

Hoofdstuk 6.0
ISSO 75.1
Aanvliegroute
opnameprotocollen

6 Opnameprotocollen

6.1 Inleiding

In ISSO 75 .1 worden twee opnameprotocollen beschreven, een opnameprotocol voor het opstellen van een energielabel conform de basismethodiek (EI) en een opnameprotocol voor het opstellen van een energielabel conform de detailmethodiek (EPC). In het onderstaande beslisschema staat aangegeven welk opnameprotocol in welke situatie gebruikt moet worden.

schema 6.1 Beslisschema opnameprotocollen

* Indien de energieklasse conform de basismethodiek op energieklasse A ($EI \leq 1,05$) uitkomt, kan gekozen worden voor de detailmethodiek om tot een nog hogere energieklasse te komen. Er moet dan wel een EPC-berekening conform de NEN 7120 van het betreffende gebouw worden gemaakt. Is de energie-index (EI) groter dan 1,05 dan mag er geen gebruik worden gemaakt van de detailmethodiek.

Basismethodiek

De basismethodiek (EI-indicator) mag altijd gebruikt worden voor bestaande bouw, maar ook voor nieuwbouw. De basismethodiek kent een labelklassenindeling die loopt van G tot en met A. Tot en met de versie 2011 van de energielabelmethodiek liepen de labelklassen door met A⁺ en A⁺⁺, dit onderscheidend vermogen (voor energiezuinige utiliteitsgebouwen) zit nu in de detailmethodiek. De basismethodiek komt overeen met de energielabelmethodiek bestaande bouw die tot 1 juli 2014 werd gehanteerd.

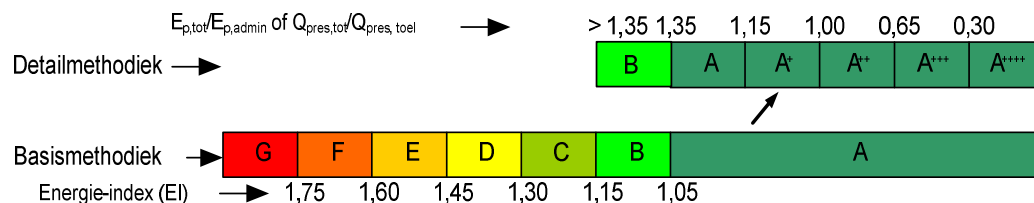
Detailmethodiek

De detailmethodiek (EPC-indicator) is geschikt voor energiezuinige gebouwen en kent alleen een onderverdeling in A of beter, tot en met A⁺⁺⁺⁺. De gedetailleerde energielabelmethodiek die gebruik maakt van de EPC-indicator is dan ook vooral geschikt voor nieuwbouw en bestaande bouw situaties waarin grondig gerenoveerd is, tot op nieuwbouw niveau¹. Indien er sprake is van een energiezuinig gebouw, zonder EPC-berekening, maar met een EI van maximaal 1,05 en er is een energielabel conform de detailmethodiek gewenst, dan moet de EPC-berekening (NEN 7120) van het betreffende gebouw alsnog worden opgesteld.

Het spreekt voor zich dat de detailmethodiek meer gedetailleerde invoer behoeft dan de basismethodiek.

¹ renovatie tot op nieuwbouwniveau: met de basismethodiek moet worden vastgesteld dat het niveau van de uitgevoerde maatregelen overeenkomt met nieuwbouwniveau (energieklasse A). Indien een gebouw grondig is gerenoveerd en voor de renovatie EPC-plichtig was, is de berekende EPC voor de omgevingsvergunning bepalend of de detailmethodiek mag worden toegepast.

labelklassen Utiliteitsgebouwen

Afb. 6.1 Energieklasse conform de detailmethodiek en de basismethodiek

Onder bepaalde omstandigheden mag of moet van de ene methodiek naar de andere 'geschicht' worden:

- **Uitgaande van de basismethodiek:** als het resultaat van een gebouw met de basismethodiek energieklasse A is, dan mag er gebruik worden gemaakt van de detailmethodiek om te onderzoeken of het A-label te verfijnen is (A⁺ tot en met A⁺⁺⁺⁺), zie afbeelding hierboven, schuine pijl omhoog. Als het resultaat van de basismethodiek energieklasse B of slechter is, mag geen gebruik gemaakt worden van de detailmethodiek.
- **Uitgaande van de detailmethodiek:** als voor een gebouw een label is bepaald met de detailmethodiek en het resultaat valt buiten het toepassingsgebied (dus $E_{p,tot}/E_{p,admin}$ (NEN 7120) of $Q_{pres,tot}/Q_{pres,toel}$ (NEN 2916) > 1,35), dan wordt de energieklasse van het gebouw vastgesteld op energieklasse B.

Opmerking:

De energetische prestatie van een gebouw wordt in NEN 7120 en NEN 2916 uitgedrukt in de energieprestatiecoëfficiënt (EPC), voor de bepaling van de energieklasse wordt echter uitgegaan van $E_{p,tot}/E_{p,admin}$ (NEN 7120) of $Q_{pres,tot}/Q_{pres,toel}$ (NEN 2916). In de basismethodiek voor het opstellen van de energielabels wordt de energetische prestatie van een gebouw uitgedrukt in de energie-index (EI).

6.2 Begrippen

Aangrenzende onverwarmde ruimte (AOR)

Aangrenzende ruimte die niet wordt verwarmd of gekoeld ten behoeve van het verblijven van mensen.

Aangrenzende sterk geventileerde ruimte

Met buitenlucht via niet-afsluitbare ventilatieopeningen geventileerde ruimte met een ventilatiecapaciteit, bepaald volgens 5.3 van NEN 1087, van ten minste 3 dm³/s per m² gebruiksoppervlakte van die ruimte.

Aangrenzende verwarmde ruimte (AVR)

Aangrenzende ruimte die wordt verwarmd of gekoeld ten behoeve van het verblijven van mensen.

Bestaand gebouw

Gebouw dat gereed is gemeld bij Bouwtoezicht en/of in gebruik is genomen.

Distributieleiding

De leiding waarmee de warmte/koude benodigd voor ruimteverwarming/-koeling wordt getransporteerd.

Energieprestatie van een gebouw

Ofwel karakteristiek energiegebruik; berekende energie nodig om aan de vraag te voldoen die verbonden is aan een gestandaardiseerd gebruik van een gebouw voor verwarming, ventilatie, koeling, warmtapwaterbereiding en verlichting verminderd met de energiebijdrage door PV-cellen.

Energiesector (basismethode)/rekenzone (detailmethode)

Gebouw of gedeelte van een gebouw dat voor de berekening van het energiegebruik voor verwarming, warmtapwaterbereiding, ventilatie, koeling en verlichting als één geheel mag worden beschouwd.

EPB-adviseur:

Degene die in het bezit is van het bewijs van vakbekwaamheid EPB-adviseur bestaande bouw, deze persoon mag het gebouw opnemen conform de basismethodiek en op basis van de opname de energieklasse bepalen en het energielabel afmelden.

EPN-adviseur:

Degene die in het bezit is van het bewijs van vakbekwaamheid EPN-adviseur nieuwbouw, deze persoon mag het gebouw opnemen conform de detailmethodiek en op basis van de opname de energieklasse bepalen en het energielabel afmelden.

Gebouwdeel (basismethode)/klimateringszone (detailmethode)

Deel van het gebouw met hetzelfde (combinatie van) systeem voor verwarmen, koelen of ventileren.

Gecontroleerde verklaring

Een kwaliteits- of gelijkwaardigheidsverklaring van een materiaal/apparaat die door het College Gelijkwaardigheid Energieprestatie is beoordeeld en goedgekeurd. De gecontroleerde verklaringen worden op de website van BCRG (www.bcrng.nl) en ISSO gepubliceerd.

Gemeenschappelijke ruimte

Ruimte van een gebouw die ten dienste staat van twee of meer dezelfde of verschillende gebruiksfuncties.

Hulpfunctie

Geen gebruiksfunctie conform het Bouwbesluit maar ingevoerd om de gebouwen te kunnen indelen. Hulpfuncties zijn ruimten die ten dienste staan van andere gebruiksfuncties.

Installaties:

- **Individueel**

Van een individuele installatie is sprake als iedere individuele woning een eigen installatie voor bijvoorbeeld ruimteverwarming, koeling en/of warmtapwaterbereiding heeft.

- **Collectief**

Een collectieve installatie is bedoeld voor de verwarming, warmtapwaterbereiding en/of koeling van meer dan één gebouw waarbij de opwekker binnen het perceel van de betreffende gebouwen is opgesteld.

- **Warmtelevering derden**

Levering van warmte en/of koude van buiten het perceel, voortkomend uit (een combinatie van):

- Een productieproces van elektriciteit;
- Een industrieel productieproces;
- Afvalverbranding;
- Collectief warmtepompsysteem;
- Collectieve levering van zonnewarmte;

waarbij de warmte en/of koude extern wordt aangeleverd en niet is beperkt tot gebouwen op het eigen perceel.

Isolatiemateriaal

Alle materialen met warmtegeleidingscoëfficiënt gelijk aan of kleiner is dan 0.1 W/m.K.

Labelplichtig deel van het gebouw (basismethode)/energiegebouw (detailmethode)

Gebouw of groep van gebouwdelen waarvoor de energieprestatie wordt berekend. Het gaat hierbij om gebouwfuncties waarvoor in het Bouwbesluit een EPC-eis van kracht is.

Nieuw gebouw

Nog te bouwen gebouw waarvoor een bouwvergunning moet worden aangevraagd of dat zich (nog) in de bouwfase bevindt. Een nieuw gebouw wordt een bestaand gebouw op het moment dat het gereed is gemeld bij Bouwtoezicht en of in gebruik is genomen.

Open verbinding

Een open verbinding is een opening die niet met aanwezige harde elementen kan worden afgesloten. Een opening is niet afgesloten als in de opening alleen een gordijn is aangebracht. Een deur/luik dat in gesloten toestand meer dan 10% van de totale oppervlakte van de opening open laat wordt ook als open verbinding beschouwd.

Panelen

Niet-transparante bouwkundige constructies die in een kozijn zijn opgenomen.

Serre/atrium/balkonafdichting

Een serre is een aangrenzende ruimte die niet tot de verwarmde zone behoort en die daglichtopeningen heeft met de bedoeling zonnewarmte te benutten.

- Er is sprake van een serre of atrium indien de som van de geveloppervlakten van de aangebouwde ruimte voor meer dan 50% uit glas of transparante materialen bestaat en indien de som van de dakoppervlakten van de aangebouwde ruimte voor meer dan 50% uit glas of transparante materialen bestaat. Dus de 50%-regel geldt zowel afzonderlijk voor de gevel en het dak.
- Er is sprake van een balkonafdichting indien de som van de geveloppervlakten van de afdichting voor meer dan 50% uit glas of transparante materialen bestaat.
- Als er een open verbinding met de verwarmde zone bestaat, mag de ruimte niet beschouwd worden als serre, balkonafdichting of atrium, maar behoort de ruimte tot de verwarmde zone.
- Als de serre in de door balkonafdichting ontstane ruimte of atrium wordt verwarmd of gekoeld ten behoeve van het verblijf van mensen dan mag de ruimte niet beschouwd worden als serre, balkonafdichting of atrium, maar behoort de ruimte tot de verwarmde zone.

Warmte- en koudeopwekkers

- **Monovalent systeem**

Bij monovalente opwekkers wordt alle warmte/koude benodigd voor de verwarming/koeling van het gebouw geleverd door één type opwekker.

- **Bivalent systeem**

Bij bivalente opwekkers wordt alle warmte/koude benodigd voor de verwarming/koeling van het gebouw geleverd door meerdere typen opwekkers. Een eerste type opwekker levert slechts een deel van het benodigde verwarmings-/koudevermogen. Een hulpopwekker levert dan de rest van het benodigde vermogen. Warmtepompen en micro-wkk kunnen zijn uitgevoerd als bivalente systemen. Let op: er komen ook monovalente warmtepompen voor.

- **Preferente opwekker**

Een preferente opwekker is het toestel dat bij een warmte-/koudevraag als eerste in bedrijf komt.

Winkelcentrum:

In de labelsystematiek voor utiliteitsgebouwen wordt onder een winkelcentrum verstaan: een aantal winkels in elkaars nabijheid waarbij je via een van de buitenlucht afgesloten deel van de ene winkel naar een andere winkel kunt gaan. Afgesloten van de buitenlucht betekent dus dat er geen open verbindingen (behoudens te sluiten deuren en ramen) naar buiten mogen zijn. De winkels (veelal op de begane grond) die onderdeel zijn van het winkelcentrum, maar van buiten af toegankelijk zijn behoren ook tot het winkelcentrum.